

Անոր քարի տնօրինությունները մեր ժողովուրդի կեանքին ենթա:

Աստուածաշէն Դուն «տուն աղօթից խնդրուածոց եւ աթոռ քահանայապետութեան»։ Մայր Աստուածածնի Վերափոխման այս Տօնին, յանուն ներկաներուն կը դիմեմ Հովանաւոր Ս. Կոյսիդ՝ միջնորդական քարեխօսութեամբ զօրավիգ հանդիսանալ Քեզի, որպէս զի այս դժուար օրերուն շարունակես Քու պատմական աստուածահանոյ եւ աստուածակամ առաքելութիւնը մեր ժողովուրդի հոգեւոր եւ մարմնաւոր կարիքները

հոգալու Քու յանձնառութեանդ մէջ։ Թող Տէրը, առ ի գնահատութիւն մեր Ս. Եկեղեցիին, որ գիտակցելով իր թերացումին վերահաստատեց Մայր Աթոռն իր բնավայրին վրայ եւ առ ի վարձատրութիւն մեր Մեծ Խոստովանող եւ քաղաքաշար Սուրբ Գրիգոր Հայրապետին, Իր օրհնութիւնները շնայլէ Մայր Աթոռի Հայրապետին, միաքանութեան եւ անոր աշխարհացրիւ բոլոր զաւակաց վրայ, Իր փառին եւ մեր ժողովուրդի շինութեան համար. ամէն։

ՓԱՌԷՆ ԵՊՍ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ

ՍՐՐՈՑ ՂԵԻՈՆԴԵԱՆՑ ՏՕՆ

«Ոչ ոք արկանէ ձեռն զմանով եւ հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ արքայութեան Աստուծոյ։

Ղկս. Թ 62

Միխրաբեան արքահայր Սրապիոն Վրդ. Ուլուխոնեան հայերէն աշխարհաբար քարգմանած է բնաբանս, այսպէս՝ «Ով որ ձեռքը մանին վրայ դնել վերջ՝ ետեւը կը նայի, Աստուծոյ արքայութեան յարմար չէ։»

Երջանկայիշատակ Շնորհա Պատրիարք Գալուստեան նոյնը աշխարհաբարի վերածած է այսպէս՝

«Ով որ իր ձեռքը մանի վրայ կը դնէ եւ ետեւ կը նայի, յարմար չէ Աստուծոյ արքայութեան համար։»

Արեւելահայերէն նոր քարգմանութիւնը՝ վաւերացուած լուսահոգի Տ. Վազգէն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմէ իր վախճանումէն մի քանի տարի առաջ՝ 1991ին նոյն համարը կը ներկայացնէ այսպէս։-

«Ոչ ոք իր ձեռքը մանի վրայ կը դնէ եւ ապա ետ կը նայի, եթէ յարմար է Աստծու արքայութեանը։ «Ի՞նչ է մանը։ Մալխասեանցի քացատրական քառարանը կու տայ երկու քացատրութիւն, որոնք գիրար կը լրացնեն։ Ըստ առաջինին, մանը արօրին վրայ հաստատուած կոթն է, զոր բռնելով, մանկալը ուղղութիւն կու տայ հողը ճեղքող խոփին։ Երկրորդ քացատրութեամբ՝ մանը հոմանիշ է գութան կամ արօր ըստած գործիքին։

Մեզմէ անոնք որ ծնած եւ մեծցած են Միջերկրական Մովու մօտ գտնուող երկիրներու մէջ, տեսած են երկրագործ մշակներ, որոնք գարնան մօտ արտեր կը հերկեն, գութան կամ արօր վարելով։ Այս մշակները մանկալներ են։ Անմահ երաժշտագէտ Կոմիտաս

Վարդապետը այսպիսի երկրագործներու մօտեմալով, լսեց անոնց երգերը, զանոնք ձայնագրեց, դաշնաւորեց եւ յօրինեց հայ մշակոյթի գանձարանը նոյնացնող սփանջելի երգեր: Կոմիտաս վարդապետ կատարեց այդ արժէքաւոր աշխատանքը ասկէ մէկ դար առաջ:

Սակայն ի՞նչ է կապը մեզի ժամանակակից այդ հայ մանկալներուն, մշակներուն, եւ Ե. դարու քրիստոնէական հաւատքին մէջ անխախտ մնալով գոհուած Սրբոց Ղեւոնդեանց հոգեւորականներուն: Կապը այն է՝ որ Ղեւոնդ երէցի ներկայացուցած այդ խումբի զանազան աստիճանի հոգեւորականները մտահան չըրին Յիսուս Քրիստոսի խօսքը՝ թէ ով որ յանձն առած է Աստուծոյ արքայութեան անդաստանին մէջ հող հերկել արօրով, ձեռքը դրած մաճին վրայ, պարտաւոր է չնայիլ հետ, եթէ մտադիր է որ իր արօրը բաշտող չորոտանին ուղիղ յառաջանալով ուղիղ ակօսներ քանայ:

Հողագործական իրականութենէ վերցուցած իր այս օրինակով, Յիսուս իր աշակերտներուն կ'ազդարարէ. - Սկսեալ այն օրէն երբ յանձն առիք հոգեւոր մշակ ըլլալ՝ մարդոց միտքերն ու սիրտերը հերկելու եւ անոնց մէջ Աստուծոյ արքայութեան սերմերը ցանելու, գացէք անշեղ, որքան ժամանակ որ Աստուած կու տայ ոյժ ձեզի:

Հին Կտակարանի նշանաւոր դէմք հանդիսացող Մովսէս մարգարէն՝ ութսուն տարեկան սակայն ֆիզիքապէս կորովի հովիւ մը, Սինա Լեռան վրայ տեսիլքով մը Աստուծմէ ստացաւ հրաւեր՝ եգիպտոսի մէջ պանդուխտ եւ գերի Իսրայէլեան ժողովուրդը փրկելու եւ դէպի Քանանու խոստացուած երկիրը առաջնորդելու: Մովսէս նախ ընդդիմացաւ Եհովայի այս առաջարկին ինքզինք համարելով անբաւական այդպիսի դժուար առաքելութեան մը համար: Սակայն

Աստուած պնդեց ու Մովսէս համակերպեցաւ այդ կոչին, ու բառասուն տարի տեւող առաջնորդութիւն ըրաւ հրեայ ժողովուրդին, անապատի մէջէն մինչեւ Քանանու քերփառատ երկրի սահմանը հասցնելով զայն: Մովսէս իր հեգուքեամբ մնաց հզօր, եւ նանչցուած է որպէս սուրբ բոլոր պատմական եկեղեցիներու կողմէն:

Հին Կտակարանի մի այլ նշանաւոր դէմք է Յովնան Մարգարէն, որուն անունով ծանօթ փոքր գիրքը տարուան ընթացքին երկու առիթներով ծայրէ ծայր կը կարդացուի հայ եկեղեցիներու մէջ: Յովնանին կոչ ուղղեց Աստուած մեկնիլ Պաղեստինէն եւ երթալ Նինուէ քաղաք՝ աշխարհի դժբախտ երկիրը Իրաքի, տեղւոյն բնակչութեան քաղաքներու ապաշխարութիւն: Յովնան մարգարէի մտքին մէջ այս առաքելութիւնը ստանձնելը պաշտօնի բարձրացում չէր նշանակեր: Ընդհակառակը: Իսրայէլի ժողովուրդին ատելի համարուող Նինուէացի օտարականները անբարեյոյս զանգուած մը համարելով, Յովնան անհաճոյ կը նկատէր իր բնիկ երկիրը թողլով մինչեւ Միջագետք երթալու եւ հոն քաղաքներ մարտահրաւերը: Մեզմէ շատերու կեանքին մէջ հաւանաբար պատահած են առիթներ, երբ մենք զմեզ գտած ենք դէմ յանդիման անհաճոյ գործ մը կատարելու հարկին: Կը յիշեմ, իմ հովուական ծառայութեան առաջին տասնամեակի միջոցին պարագայ մը՝ երբ հեռաւոր նահանգի մը մէջ պատահած մահուան մը գոյժը իր տարեց քրոջ հաղորդելու պարտականութիւնը ինձ տուին այդ մեծ մայրիկի հետ նոյն յարկին տակ բնակակից իր զաւակներն ու թոռները:

Յովնան մարգարէն փորձեց փախուստ տալ իրեն տրուած այդ անհաճոյ պարտականութիւնը կատարելու

մարտահրաւերէն: Փոխանակ դէպի Նինուէ՝ այսինքն փոխանակ ցամաքի նամբով դէպի Հիւսիս արեւելք նամբորդելու, ծովեզերեայ Յոպպէ քաղաքէն մտաւ նաւ դէպի հեռաւոր Սպանիա փախուստ տալու: Նկարիչներու եւ շարական յօրինողներու նիւթ եղած է երեք օր զինք կլլող եւ փորին մէջ ողջ պահող մեծ ձուկը, իբր նախատիպար Յիսուս Քրիստոսի նախքան յարութիւն երեւորեալ թաղման գերեզմանին: Յովնանու գիրքը կը շարունակէ պատմել՝ թէ դասալիք Յովնան ի վերջոյ գնաց Նինուէ, ուր բարձրաձայն ըրաւ իր ազդարարութիւնը, թէ՝ «Երեք օրէն Նինուէ պիտի կործանի»: Թերահաւատ Յովնան զարմացաւ՝ ի տես Նինուէացիներու ապաշխարութեան անկեղծ նշաններուն:

Դ. դարու Հայ եկեղեցական պատմութենէն յայտնի է դէմքը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչէն սերած Ներսէս Ա. Պարթեւին: Ան Հայոց արքունիքին մէջ զինուորական փառաւոր պաշտօնէ մը օրուան թագաւորին եւ պալատականներու պնդումով հարկադրուեցաւ, հակառակ իր կամքին, մէկդի թողուլ իր

նոյս զգեստներն ու նշանները եւ դառնալ հոգեւորական, հետզհետէ արագ ստանալով եկեղեցական ձեռնադրութեամբ իրեն տրուած նուիրապետական աստիճանները: Ի հենուկս իր դժկամակութեան եւ ինքզինք մեղաւոր եւ անարժան համարելու տրամադրութեան, Ներսէս Պարթեւ իր բարեկարգիչի ձգտումով եւ բարոյական նախանձախնդրութեամբ արժանացաւ «Մեծ» մակդիրին: Թէեւ չապրեցաւ երկար:

Հոգեւորականներս կ'ունենանք պահեր, երբեմն երկարատեւ, որոնց ընթացքին մենք զմեզ կը համարենք անյարմար կամ անբաւական, անզլերէն՝ *misfit*, Աստուծոյ արքայութեան անդաստանին մէջ իբր մշակ գործելու: Այդպիսի պահերու մենք պարտինք Աստուծոյ աղօթելով ուղղութիւն խնդրելու: Միաժամանակ պէտք է խօսակցինք մեր հասակակից եւ մեզմէ աւելի փորձառու հոգեւորական հայրերու եւ եղբայրներու հետ, քաջալերուելու եւ մինչեւ անգամ սրբագրուելու համար:

ԱՐՏԵՆ Ա. ՔՀՆՅ. ԱՇՃԵԱՆ

